

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.10.1966, sp. zn. Tzv 35/66, ECLI:CZ:NS:1966:TZV.35.1966.1

Číslo: 14/1967

Právní věta: Dočasné opuštění strážního stanoviště strážným samo o sobě nelze vždy bez dalšího posuzovat jako zvláště hrubé porušení povinností strážní služby ve smyslu § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák. I v takovém případě je předpokladem pro použití uvedené přísnější kvalifikace, by byla splněna materiální podmínka ustanovení § 88 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.10.1966

Spisová značka: Tzv 35/66

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Porušování povinností strážní služby

Předpisy: 140/1961 Sb. § 88
§ 285 odst. 2 písm. b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem vojenského obvodového soudu byl obviněný uznán vinným trestným činem porušování povinností strážní služby podle § 285 odst. 1 tr. zák.

Rozsudkem vyššího vojenského soudu byl k odvolání vojenského obvodového prokurátora zrušen napadený rozsudek soudu prvního stupně a obviněný byl uznán vinným trestným činem porušování povinností strážní služby podle § 285 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. a odsouzen ta to k trestu odnětí svobody na jeden rok, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu 2 roků.

Ke stížnosti pro porušení zákona, podané předsedou Nejvyššího soudu zrušil Nejvyšší soud rozsudek vyššího vojenského soudu v celém rozsahu a odvolání prokurátora zamítl.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud ze skutkového stavu věci, jak byl u soudu prvního stupně prokázán, zjistil, že obviněný nastoupil vojenskou základní službu

1. 10. 1965. Dne 28. 1. 1966 byl určen do strážní služby u svého útvaru. Před nástupem do služby byl řádně poučen. Ve 22,00 hod. byl zaveden na stanoviště, které měl střežit. Po několikeré obchůzce mu

začalo být chladno a proto asi ve 23.00 hod. vešel postranním vchodem do budovy ošetrovny, kde zůstal stát za dveřmi. V tu dobu přišel na kontrolu strážního stanoviště dozorcí útvaru a velitel stráže, kteří obviněného a stanovišti nenašli, přičemž asi po 15 minutách spatřili světlo na ošetrovně. Obviněný, který slyšel, že někdo tluče na dveře, vyšel ven. Zde se setkal s velitelem stráže. Obviněný byl ihned vystřídán a předán do posádkové věznice.

Tento skutkový děj obviněný doznal a na svoji obhajobu uvedl, že se cítil ospalý a bylo mu zima. Soud prvního stupně tuto obhajobu nepovažoval za opodstatněnou; dospěl k závěru, že obviněný svým jednáním, když v prostoru strážního stanoviště vešel na chodbu ošetrovny, aby se ohřál, úmyslně porušil pravidla strážní služby a spáchal trestný čin podle § 285 odst. 1 tr. zák. Neztotožnil se však s názorem obžaloby, že by obviněný svým jednáním porušil pravidla strážní služby zvláště hrubým způsobem a že by tedy měl být odsouzen podle odst. 2 písm. b) § 285 tr. zák. Tento svůj právní názor odůvodnil tím, že ze znění § 88 tr. zák. vyplývá, že k okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby soud přihlédne pouze tehdy, jestliže pro svou závažnost podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti činu pro společnost. Soud prvního stupně pak uvedl, že nepřehlédl skutečnost, že se obviněný na svůj trestný čin nijak nepřipravoval, že strážný objekt zůstal bez ostrahy poměrně krátkou dobu. Dále, že nemohl přehlédnout skutečnost, že motivem jednání obviněného nebyla snaha vyhnout se výkonu strážní služby, ale zájem ohřát se na chodbě ošetrovny a pak pokračovat v normálním výkonu strážní služby. Při hodnocení osoby pachatele, který byl vcelku dobře popsán, soud přihlížel též k tomu, že jde o příslušníka prvního ročníku, který se dopustil trestného činu po 4 měsících výkonu vojenské služby, kdy ještě nelze předpokládat, že by u něho byly vypěstovány takové návyky, jako u vojáka, který vykonává vojenskou službu delší dobu. Všechny tyto okolnosti podle názoru soudu prvního stupně ukazují na to, že sice jednání obviněného je společensky nebezpečné, avšak nemá takovou intenzitu, aby odůvodňovalo použití kvalifikace podle odst. 2 písm. b) § 285 tr. zák.

Vojenský obvodový prokurátor ve svém odvolání se domáhal, aby obviněný byl uznán vinným ve smyslu obžaloby. Na odůvodnění uváděl, že soud prvního stupně nedocenil charakter objektu, jehož strážení bylo obviněnému svěřeno. Soud prvního stupně také náležitě nezhodnotil nicotnost pohnutek, jakož i to, že ve strážní službě byl obviněný posedmé a tedy své povinnosti dobře znal. Konečně se pak v názorech soudu prvního stupně neodrazila ani ta skutečnost, že povinnosti strážní služby nejsou u tohoto útvaru řádně plněny, přičemž poukázal na obdobné trestní věci.

Vyšší vojenský soud se s odvoláním prokurátora ztotožnil. Ve svém rozsudku poukázal na to, že z celé škály možných porušení povinností ve strážní službě je opuštění stanoviště jedním z nejvýraznějších projevů neúcty k přijatým povinnostem a neodpovědnosti za hodnoty, svěřené ke strážení. Proto zpravidla takové jednání samo o sobě je zvláště hrubým porušením povinnosti člena stráže. Vyšší vojenský soud dále uvedl, že charakter objektu, jak byl upřesněn důkazy provedenými při veřejném zasedání, i poměry, spojené s jeho strážením, vyžadovaly přísné dodržování povinností plynoucích ze strážních pravidel, a to s ohledem na podmínky viditelnosti a rozsah stanoviště. Pobyt obviněného v místě, kde byl přistižen, zcela vylučoval jakýkoliv jeho zásah vůči případnému narušiteli, protože na stanoviště ani neviděl, ani pohyb na něm nemohl sledovat sluchem.

Posléze vyšší vojenský soud přisvědčil odvolateli, že jednání obviněného bylo motivováno výslovně nicotnými pohnutkami, které jsou společensky neuznatelné. Povětrnostní podmínky byly jen nepatrně tíživé a obviněný byl na jejich překonávání náležitě materiálně vybaven. Skutečnost, že nevykonával uložené povinnosti po dobu 15 - 20 minut, neznamená, že nebyl zásahu kontrolních orgánů, nebyl by je porušoval ještě déle. Jeho jednání pak nebylo projevem neznalosti povinnosti tak, aby bylo možno přičítat v jeho prospěch nezkušenost, ale naopak projevem zarážející neúcty k povinnostem, které si osvojil ze školení základních řádů i z předcházejícího několikerého výkonu strážní služby.

Odvolací soud závěrem svého rozsudku uvedl, že z předkládací zprávy velitele útvaru je zřejmé, že

objektivní i subjektivní prvky, na základě kterých nutno hodnotit stupeň nebezpečnosti zkoumaného jednání, svědčí pro závěr, že zvláště hrubé porušení povinností ze strany obviněného má i materiální obsah vyžadovaný ustanovením § 88 tr. zák.

Nejvyšší soud se s tímto právním názorem neztotožnil. Především se zabýval otázkou, zda konkrétní porušení strážních povinností obviněným lze hodnotit jako zvláště hrubé. Z výpisu strážních pravidel vyplývá, že povinností strážného bylo v době pracovní od 17.00 hod., v sobotu od 13.00 hod. a v den pracovního klidu nepřetržitě po celý den i v noci, konat nepravdělnou pochůzku, obcházet budovu č. 2 a nedovolit nikomu bez přítomnosti velitele stráže vstup do budovy ani k budově. Kromě toho měl nepravdělnou pochůzku střežit park vozidel a nedovolit nikomu vstup bez doprovodu velitele stráže a občasnou pochůzku střežit hospodářský objekt za střelnicí. Z plánu strážního stanoviště je pak patrné, že nepravdělná pochůzka strážného vede kolem ošetřovny útvaru, kolem vepřínů, parku vozidel a kolem určitého skladu, přičemž rozloha prostoru těchto objektů je několikrát větší, než samotná budova č. 2, kterou strážný taktéž střeží nepravdělnou pochůzku, Skutečnost, že nejde o přímé a neustálé střežení, potvrzuje též to, že střežení strážního stanoviště se provádí v pracovní dny až od 17.00 hod. a končí druhý den ráno v 6.00 hod. V pracovní době se tedy střežení neprovádí vůbec. Nepřítomnost strážného v daném případě po kratší dobu nemohla tedy ohrozit účel strážní služby a neznamenal výrazné oslabení ostrahy celého stanoviště, jak se mylně domníval soud druhého stupně.

Způsob provedení činu a charakter osoby pachatele vystihuje sám velitel útvaru, který hodnotí porušení povinností ve strážní službě obviněným jako chvilkové rozptýlení se snahou zjednodušit si plnění svých povinností. Posudek ZO ČSM o obviněném uvádí, že své povinnosti se snažil vykonávat co nejlépe. Osoba pachatele tedy stupeň nebezpečnosti činu pro společnost nezvyšovala, zejména když šlo o vojáka prvního ročníku s čtyřměsíčním výkonem vojenské služby.

Všechny tyto konkrétní okolnosti správně vyhodnotil soud prvního stupně, který se při posouzení, zda v daném případě jde o tr. čin podle § 285 odst. 1 nebo podle § 285 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. pečlivě zabýval otázkou, zda je splněna materiální podmínka stanovená v § 88 tr. zák. Vycházel z komplexního hodnocení stupně nebezpečnosti činu pro společnost, jak to má na mysli § 3 odst. 4 tr. zák. I když význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen, nelze v žádném směru podceňovat, způsob provedení činu a okolnosti, za kterých byl čin spáchán, osoba pachatele, míra jeho zavinění a zjištěná pohnutka ukazují, že nejde o okolnosti, které by podmiňovaly použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 88 tr. zák.

Opuštění strážního stanoviště samo o sobě ještě neznamená, že vždy bude hodnoceno jako zvláště hrubé porušení povinností ve strážní službě podle § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák. V daném případě je rozhodující skutečností, že nešlo ze strany obviněného o takové porušení povinností ve strážní službě, které by mělo za následek zmaření účelu této služby.